

SFÂNTUL NICODIM NU POATE FI DEFINIT

Cuvântarea

Preafericitului Anastasios Yannoulatos

la Teatrul Național din Craiova

22 septembrie 2006

Cred că după această extraordinară seară de poezie s-ar cuveni ca eu să tac. Dar nu se cuvine să tac. Sunt dator, mă simt dator, să exprim călduroasele mele mulțumiri iubitului meu frate întru Hristos, Înaltpreasfinția Sa, Înaltpreasfințitul Părinte Teofan, Arhiepiscopul Craiovei și Mitropolitul Olteniei, pentru felul în care, cu ajutorul colabolatorilor dânsului, cu ajutorul tuturor celor care s-au produs aici pe scenă, a prezentat icoana Sfântului Nicodim. Unitatea adevărului, unitatea frumuseții, unitatea filocalică, am simțit-o în această seară. Duhul acestei unități s-a revărsat în sufletele noastre.

În mintea mea, în inima mea, am încercat să găsec o frază, o singură frază, în care să cuprind, să rezum icoana pe care i-am văzut-o în această seară. Și mi-a venit în minte fraza, pe care în veacul al IV-lea, Sfântul Nil Ascetul o folosea pentru a încerca să dea o definiție în ceea ce privește această realitate dumnezeiască – monahul.

„Monah, călugăr este acela care s-a rupt, care s-a separat de toate. Care s-a rupt de toți și de toate pentru a se uni cu toți și cu toate”. Nu pentru a-și găsi o liniște a lui, ci pentru a se uni, a participa la viața tuturor.

Consider că acesta este ethosul ortodoxiei. În noua perioadă în care intrăm noi, în perioada Europei Unite.

O altă frază, referitoare tot la monah, spune următorul lucru: „Fericit este monahul care reușește să vadă în oricare semen al său, în oricare om, chipul lui Dumnezeu după Dumnezeu”.

Sfântul Nicodim trăiește, și pentru că trăiește nu poate fi definit. Nu se pot pune granițe existenței sale. Nici spațiul, nici timpul, nu-l pot mărgini. Sfântul Nicodim este alături de poporul român, de poporul său. Este alături în această perioadă, aș spune critică, perioadă în care România intră în Uniunea Europeană. Este alături de poporul român pentru a ne învăța cum să ne întâlnim cu ceilalți, cu frații noștri din Europa. Să ne întâlnim cu ei, ne învață Sfântul Nicodim, în duhul dragostei, în duhul dreptății, în duhul iubirii. El ne învață ca în fiecare om să vedem chipul lui Dumnezeu, chipul lui Dumnezeu chiar dacă este rănit oarecum datorită îndoielilor, datorită fobiilor veacului acestuia.

Urez poporului român, României în general, să aibă un mers binecuvântat în noua fază a istoriei sale, faza integrării în Europa.

Întotdeauna să răspândească în Europa lumina frumuseții, lumina bunătății, lumina adevărului nostru, lumina adevărului de credință.

DIMENSIUNEA APOSTOLATULUI CREȘTIN

Cuvântul P.F. Anastasios Yannoulatos la Simpozionul *Rolul Sfântului Nicodim de la Tismana în viața monahismului românesc*

Nu sunt pregătit să vă spun ceva mai analitic. Dar vreau să vă spun ceva provocator. În primul rând trebuie să vă mărturisesc că sunt întru totul de acord cu ceea ce am auzit până acum. Ceea ce ne-a spus Înaltpreasfinția Sa, Înaltpreasfințitul Bartolomeu îmi amintește actualitatea epistolelor Sfântului Apostol Pavel. Este vorba, în Epistolele Noului Testament, despre oameni care se află pe calea spre desăvârșire, pe calea spre Dumnezeu.

Este caracteristic faptul că Sfântul Apostol Pavel, de exemplu, după ce a trecut prin acel atât de complex proces de pregătire, a plecat, a ieșit. Nu a rămas ca să se bucure de frumusețea extraordinară a experienței lui Dumnezeu, a trăirii, a relației, a legăturii pe care a avut-o cu Dumnezeu. Un lucru fundamental pentru Sfântul Apostol Pavel, a trăi întru Hristos – „De acum nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine”, mărturisește Sfântul Apostol Pavel – era foarte

strâns legat de ceea ce spune undeva: „Vai de mine dacă nu voi propovădui pe Hristos”, dacă nu voi ieși afară.

Nu trebuie să uităm niciodată această dimensiune. Aparținem unei credințe care este numită în Simbolul de Credință – apostolică; nu numai pentru faptul că avem succesiunea și tradiția apostolică, dar și pentru faptul că în sufletele noastre avem flacăra și avem viziunea, avem visul cel mare al apostolilor. Nu înseamnă că fiecare trebuie să lase locul în care își duce viața și să iasă, să plece la propovăduire. Dar, ca Biserică Ortodoxă, trebuie să fim conștienți de faptul că avem de împlinit un apostolat. Iar cuvântul apostolat vine de la verbul apostelo – a trimite. Deci avem de împlinit această misiune de trimiși ai lui Dumnezeu, de ieșit la propovăduire.

Din nefericire unele cuvinte, foarte importante de altfel, au ajuns să fie otrăvite în conținutul lor noetic de anumiți oameni. Ecumeni, lumea întreagă nu este pentru ecumeniști. Ecumeni este lumea întreagă, este spațiul în care harul lui Dumnezeu neîncetat lucrează. Deja în secolul al IV-lea avem texte, și aceste texte au fost însemnate de mine în agenda mea, în calendarul vieții mele. Avem texte în care se vorbește despre acest mod de viață creștinească. Lucrarea „Despre rugăciune” a Sfântului Nil de exemplu, a Sfântului Nil Ascetul, are câteva expresii cutremurătoare despre viața monahală.

„Fericit este monahul acela care pe fiecare om îl consideră Dumnezeu, ca fiind Dumnezeu după Dumnezeu”. A folosit termenul „pe fiecare om”, pe orice om; nu a zis pe creștin, pe frații lui întru credință.

Acesta este punctul de plecare, aș putea spune, a apostolatului monahismului ortodox. Să iasă la propovăduire la cei care nu cred, nu cred pentru că noi nu le-am dat prilejul să audă Evanghelia lui Hristos. Să iasă la aceia care sunt nefericiți pentru că și-au pierdut credința. Iertați-mă că vă spun. Să iasă la aceia care după 20 de secole nu au avut niciodată ocazia să asculte un cuvânt, fie numai și un cuvânt despre Hristos Dumnezeu.

Îmi aduc aminte când mă aflam undeva la o altitudine de peste 2000 de metri în Kenya, la un trib care niciodată nu auzise vreo vorbă despre Domnul nostru. Am zis următorul cuvânt: „Iertați-mă, fraților, că am ajuns atât de târziu la voi”.

Să nu uităm niciodată să nu pierdem această dimensiune a apostolatului în vederea înduhovnicirii, pnevmatizării lumii. Ca Biserică Ortodoxă trebuie să trăim această dimensiune, acum în secolul al XXI-lea. Desigur, generația mea încet-încet se duce. Dar sunt convins că noua provocare în fața ortodoxiei noastre și în același timp o nouă măreție a Sfintei noastre Ortodoxii va pleca în primul rând din această experiență profundă a vieții monahale autentice. Dar în același timp va veni și din mișcarea orizontală, mișcarea către ceilalți, către care noi avem datoria să propovăduim Evanghelia.

Întotdeauna văd această cruce nevăzută care poate să devină o mare binecuvântare pentru întreaga lume. Și vă mărturisesc, Biserica dumneavoastră, Biserica Ortodoxă Română, are toate posibilitățile pentru a trăi dimensiunea apostolică a sa. Atâția oameni pleacă de la dumneavoastră în Europa, pe care trebuie să-i găsim acolo unde se duc, să nu-i lăsăm, să nu-i uităm, să nu-i părăsim. Atâția oameni așteaptă. Și ceea ce m-a mișcat foarte mult, sunt recunoscător Înaltpreasfințitului Teofan deoarece m-a ajutat să întâlnesc pe acest om îmbunătățit, pe Sfântul Nicodim, despre care nu știam prea multe.

Am să vă spun un cuvânt la care nu v-ați gândit poate. Sfântul Nicodim a venit aici, a ieșit de undeva din altă parte. Nu s-a născut aici. A plecat din locul lui, a ieșit din locul lui la apostolat și a venit aici. Învățătura pe care o tragem de aici este să nu rămânem niciodată în locul în care suntem, ci să ieșim. Iată mesajul atât de important pe care Sfântul Nicodim îl dă monahismului ortodox, acela de a ieși la propovăduire, la apostolat. Și multe alte lucruri spune în atmosfera tăcută a rugăciunii. Dar nu uitați: Sfântul Nicodim a venit aici, a plecat din locul lui, a ieșit să propovăduiască, să reorganizeze monahismul în aceste părți.

SĂ IEȘIM, SĂ MERGEM, SĂ PROPOVĂDUIM...

Cuvântul rostit de

**Preafericitul Anastasios Yannoulatos,
Arhiepiscop al Tiranei, Durresului și a Toată Albania
la Sfânta Liturghie de la Mănăstirea Tismana
24 septembrie 2006**

Inima mea este umplută în aceste momente de simțăminte de mulțumire lui Dumnezeu, de preaslăvire și de mare bucurie.

Mă simt dator ca, în primul rând, să înalț mulțumiri lui Dumnezeu că m-a învrednicit să vin pe aceste meleaguri binecuvântate. În același timp, cu cuvinte de călduroasă mulțumire sunt dator și Preafericirii Sale, Preafericitului Părinte Patriarh Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, și Înaltpreasfinției Sale, Înaltpreasfințitului Părinte Teofan, Arhiepiscopul Craiovei și Mitropolitul Olteniei, pentru că m-a invitat la această sărbătoare. Trebuie, în același timp, să mulțumesc tuturor Înaltpreasfințiților și Preasfințiților arhieriei, preoților, și desigur, dumneavoastră, tuturor credincioșilor care, prin prezența dumneavoastră aici, îmi faceți o cinste deosebită și mă înconjuțați cu dragostea dumneavoastră.

Aș încerca să vă spun un cuvânt în ceea ce privește Sfânta Evanghelie de astăzi, pornind de la cele ce Înaltpreasfinția Sa, Înaltpreasfințitul Bartolomeu al Clujului v-a spus la cuvântul de învățătură de după Sfânta Evanghelie.

Sfânta Evanghelie de astăzi ne-a vorbit despre alcătuirea primului grup de apostoli ai Mântuitorului Hristos.

Există acolo două cuvinte cheie. Ascultarea este primul cuvânt. Sfântul Apostol Petru primește o poruncă, o poruncă în aparență ciudată, o poruncă care contravenea realității, dar totuși se supune acestei porunci venite din partea Domnului. Și în continuare se învrednicește să fie părtaș la minunea cea mare a pescuirii minunate.

Al doilea cuvânt sau a doua realitate din Sfânta Evanghelie de astăzi este faptul că își dădea seama el, Petru, de păcătoșenia sufletului său, de păcătoșenia vieții sale. Înțelege în duhul smereniei cât de neputincios și de nevrednic este în fața mării minuni săvârșite de Domnul.

Dar trebuie să remarcăm faptul că există și un al treilea nivel la care putem să cugetăm Sfânta Evanghelie de astăzi. Domnul îi spune: „Nu te teme!” Și îi dă o nouă misiune, îi încredințează o nouă apostolie care este o continuare a celei dintâi.

Aceste trei niveluri de cugetare ortodoxă a Sfintei Evanghelii de astăzi, asupra Evangheliei de astăzi, sunt valabile pentru noi toți. Adică ori de câte ori, cu încredere, facem ascultare la porunca, la vrerea lui Dumnezeu, noi orizonturi se deschid în viața noastră. În chip minunat, aceste noi orizonturi pe care le trăim nu ne fac să fim mândri de ceea ce ne învrednicim să trăim, ci ne fac să ne smerim, să înțelegem starea de păcătoșenie în care ne găsim.

În continuare, nouă tuturor Domnul ne încredințează o nouă apostolie, fiecăruia dintre noi acolo, în condițiile sociale, familiale, în care se găsește.

Vă rog să mă ierțați dacă astăzi aș încerca să fiu puțin cam provocator. Când ne gândim la această realitate a misiunii, ne gândim în primul rând la problemele launtrice, la problemele noastre din interior. Aici rămânem la prima fază, la primul nivel al vieții Sfinților Apostoli.

În prima fază, Domnul nostru Iisus Hristos, așa cum bine vă amintiți, a poruncit ucenicilor săi să nu treacă dincolo de granițele Palestinei, să nu treacă dincolo de granițele pământului unde locuiau. Dar, după Învierea Sa, le poruncește ucenicilor: „Mergând, învățați toate neamurile, propovăduind Evanghelia la toate neamurile, până la marginile pământului”, deci dincolo de Palestina, în întreaga lume.

Dar ce să spună în această propovăduire?

Trebuia să fie martori ai răstignirii și Învierii lui Hristos, ca atunci când au primit noua poruncă de a propovădui Evanghelia, să vestească întregii lumi taina răstignirii și Învierii lui Hristos.

Marea, extraordinar de marea bucurie a Învierii nu putea fi cuprinsă de un loc, nu putea fi ținută pământului.

Deci dumneavoastră, noi toți, Biserica cea drept-slăvitoare a lui Hristos, avem datoria de a propovădui prin viața noastră, prin cuvântul nostru, vestea cea mare, bucuria cea mare a Învierii lui Hristos, în orice parte. Nu suntem un muzeu de istorie, ci suntem avangarda propovăduirii Evangheliei adevăratului Mântuitor.

În aceste zile în care și eu particip la pelerinajul dumneavoastră ca smerit pelerin, am avut deci în acest pelerinaj bucuria de a cunoaște pe cineva cu totul deosebit, de a cunoaște pe Sfântul Nicodim de aici, de la Tismana, cel care a întemeiat mănăstirile poporului român.

Îngăduiți-mi, vă rog, să vă spun, în numai două-trei cuvinte, ceea ce am simțit în aceste zile. După cum cunoașteți, Sfântul Nicodim era omul care trăia întru Hristos, Hristos trăia în el. Și de aceea viața lui era o neîntreruptă strălucire a fericirii Fericirilor Domnului nostru Iisus Hristos. Iată, aici vedem în viața Sfântului Nicodim primul motiv pentru care Mântuitorul și-a adunat ucenicii Săi, i-a chemat la propovăduire, acela de a transmite tuturor fericirea Evangheliei. Dar există și altceva în afară de acest aspect al vieții personale a Sfântului. Era un duh creator, un duh de pionierat în ceea ce privește viața creștinească. O hotărâre foarte, foarte puternică a luat Sfântul, hotărârea de a veni în această parte a Europei la vremea aceea și de a propovădui, în ciuda tuturor primejdiilor la care se expunea, cuvântul Evangheliei.

Dincolo de viața lui duhovnicească, dincolo de nevoințele lui duhovnicești, de viața lui ascetică, Sfântul a avut o mare dorință, dorința de a întemeia aici, în acest loc, sfântă mănăstire de închinare pentru poporul român. Găsim aici un fapt care ne îndeamnă la împăcare cu toți; împăcare în primul rând între noi, ortodocșii, pentru că, să fim realiști, uneori apar probleme și în ceea ce privește comunicarea noastră, a unora cu alții; împăcare și bună înțelegere între autorități și popor. Deci un om luminat de Duhul Sfânt trăia această taină a comuniunii întru Dumnezeu.

Aș vrea să subliniez însă un cuvânt pe care l-am auzit de multe ori în aceste zile și pe care și eu l-am folosit: Sfântul Nicodim a venit, a venit aici. Dacă spunem că a venit aici, înseamnă că Sfântul nu era de aici. A venit în aceste părți. Deci, Sfântul Nicodim s-a făcut vrednic urmaș al Sfinților Apostoli; așa cum ei au plecat din locul lor și au venit în alte părți pentru a propovădui Evanghelia, la fel și el, și-a lăsat patria sa și a venit în aceste părți ale dumneavoastră pentru a răspândi lumina vieții monahicești și lumina credinței creștine autentice.

Iată, acum, la începutul secolului al XXI-lea, mesajul pe care ni-l transmite Sfântul Nicodim nouă, ortodocșilor, dumneavoastră în special: noi suntem chemați, acum când ne integrăm în Europa, să ieșim, să mergem, să propovăduim, să facem cunoscută valoarea spirituală a neamului nostru. Cu integrarea României în Uniunea Europeană va începe, desigur, o nouă fază în istoria acestui popor. În Europa nu se cade să mergem, să intrăm ca niște rudeni sărăce, ca niște amărăți. Suntem cei mai bogați ai Europei, avem o comoară pe care nimeni altcineva nu o deține. Avem comoara credinței celei drepte și de aceea avem o mare răspundere și datoria de a ne îndeplini rolul de răspândire a credinței celei drepte în Europa.

O Europă fără o credință adevărată, o Europă fără o credință plină de entuziasm și de iubire, va deveni o roabă a diferitelor credințe venite din alte părți, adică a diferitelor religii și superstiții. Și toate acestea se cuvine să le facem, iubiiții mei, având întotdeauna în mintea noastră, și mai ales punând la inima noastră cuvintele Domnului pe care le-am auzit astăzi la Sfânta Evanghelie: „Nu te teme!” Nu te teme, popor român, nu te teme, popor ortodox.

Nu te teme, popor ortodox, istoria aparține aceluia care se închină cu credința Domnului, Domnului nostru Iisus Hristos, celui despre care la Sfânta Liturghie noi mărturisim, preoții, când ne îmbrățișăm în Sfântul Altar, pe Hristos Domnul cel care: „A fost, este și va fi”.

Și vreau să închei cuvântul meu subliniind faptul că, remarcând faptul că, Sfântul a făcut o alegere minunată venind aici. Aici a găsit bunătatea poporului, aici a găsit frumusețea naturii din jurul nostru; aici, în bunătate și frumusețe, el a venit să semene sămânța Adevărului. O moștenire extraordinară pentru noi toți. Mai mult adevăr, mai multă frumusețe, mai multă dragoste.

Din tot sufletul vă mulțumesc!